

บทคัดย่อ

การสำรวจการระบาดของโรคและแมลงในแปลงปลูกพืชตระกูลส้มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการสำรวจไปใช้เป็นแนวทางทำแผนการจัดการโรคและแมลงศัตรูส้มของแต่ละพื้นที่ โดยสำรวจแปลงผลผลิตของสถานีฯ/ศูนย์ฯ หรือแปลงเกษตรกรที่ปลูกพืชตระกูลส้ม 3 แห่ง คือ สถานีวิจัยโครงการหลวงแม่หลอด อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ (650 MSL) หน่วยวิจัยส้มโป่งน้อย อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ (890 MSL) และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ (980 MSL) ทำการสำรวจชนิดโรค 8 ชนิด แมลงศัตรูพืช 15 ชนิด และแมลงศัตรูธรรมชาติ 7 ชนิดในพืชตระกูลส้ม 3 ชนิด คือ คัมควัท เลมอน และเกรพฟรุ๊ต ทุกเดือน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2560 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2561 ผลการสำรวจ 1) ที่สถานีฯ แม่หลอด มีการระบาดของแมลงศัตรูส้ม 3 อันดับแรก คือ เพลี้ยหอย เพลี้ยไฟ และไรแดง ตามลำดับ พบโรคเมลาโนสและราดำที่พบลดลง แต่ไม่พบแมลงศัตรูธรรมชาติ 2) ที่หน่วยวิจัยส้มโป่งน้อย มีการระบาดของแมลงศัตรูส้ม 3 อันดับแรก คือ ไรแดง เพลี้ยไฟ และแมลงค่อมทอง ตามลำดับ พบโรคเมลาโนสและแคงเกอร์ และพบแมลงศัตรูธรรมชาติ และ 3) ศูนย์ฯ วัดจันทร์ มีการระบาดของแมลงศัตรูส้ม 3 อันดับแรก ดังนี้ เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ และหนอนขอนใบ พบโรคเมลาโนสและราดำ และพบแมลงศัตรูธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจทั้ง 3 พื้นที่ซึ่งมีระดับความสูงของพื้นที่ที่ต่างกันนั้นชนิดแมลงศัตรูพืชและจำนวนที่พบต่างกันไป แต่เพลี้ยไฟยังเป็นศัตรูส้มที่พบมากที่สุดทั้ง 3 พื้นที่ ผลจากการสำรวจจะสามารถนำไปวางแผนในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงในแปลงส้มของพื้นที่ทั้ง 3 แห่ง โดยเน้นการใช้วิธีผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมีเกษตร และสามารถควบคุมการระบาดของโรคและแมลงศัตรูส้มได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

การทดสอบพันธุ์ส้มโอพันธุ์พื้นสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกพันธุ์ส้มโอที่มีศักยภาพสำหรับการปลูกบนพื้นที่สูง โดยคัดเลือกพันธุ์ส้มโอซึ่งเป็นพันธุ์การค้าโดยปลูกทดสอบในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง 3 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโง๊ะ อ.เชียงแสน จ.เชียงราย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยแล้ง อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย และสถานีเกษตรหลวงปางดะ อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่ พบว่าต้นส้มโอและเกรพฟรุ๊ตที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโง๊ะและสถานีเกษตรหลวงปางดะทุกพันธุ์ มีการเจริญเติบโตดีกว่าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยแล้ง โดยเฉพาะเกรพฟรุ๊ตพันธุ์สตาร์รูบี้ ส้มโอพันธุ์ทองดี และชาวใหญ่ที่ปลูกทดสอบทั้ง 3 แห่งมีการเจริญเติบโตของต้นดีกว่าส้มโอพันธุ์อื่นๆ สำหรับผลการสำรวจแมลงศัตรูส้มในแปลงทดสอบส้มโอ มีการระบาดของด้วง ฝีเสื้อกลางคืน เพลี้ยไฟ เพลี้ยไก่แจ้ ส้ม และมวนดูดไข่ โดยพบการระบาดของเพลี้ยไฟมากที่สุดโดยเฉพาะช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน รองลงมาคือ ฝีเสื้อกลางคืน ด้วง และเพลี้ยไก่แจ้ส้ม

คำสำคัญ พืชตระกูลส้ม สำรวจ โรคพืช แมลงศัตรูพืช พันธุ์ ส้มโอ